

ผลสำรวจต้นทุนและศักยภาพความพร้อมของศูนย์
ต้นแบบดูแลเด็กเล็ก ผู้สูงอายุและคนพิการ

นำเสนอวันที่ **20** มีนาคม **2558**

โดย

สถาบันวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน ร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ดำเนินการระหว่างการจัดประชุมเวทีเครือข่ายศูนย์ต้นแบบ

วันที่ **19** มีนาคม **2558**

ณ โรงแรมเซนทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ

ข้อค้นพบจากการสำรวจเร่งด่วน

ข้อมูลทั่วไป

- ผู้เข้าร่วมรับแบบสำรวจ **112** คน ได้แบบสำรวจกลับ **75** ชุด คิดเป็นร้อยละ **66.69**
- อายุเฉลี่ยประมาณ **43** ปี
- ประมาณครึ่งของผู้เข้าร่วม (ร้อยละ **48**) มาจาก อบต.และประมาณหนึ่งใน **3** (ร้อยละ **34.7**) มาจากเทศบาลตำบล
- ร้อยละ **75** เป็นบุคลากรและเจ้าหน้าที่จากท้องถิ่น นอกนั้นเป็นคณะกรรมการกองทุนฯ เจ้าหน้าที่ชมรม บุคลากรรพ.สต.และอื่นๆเช่น กลุ่มจิตอาสา อผส./ อสม.

โครงสร้างการบริหารจัดการ

- ส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาศูนย์ดูแลเด็กเล็ก ผู้สูงอายุและคนพิการแยกออกมาจากคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่จำนวน **62** คิดเป็นร้อยละ **83.8**
- ขณะที่ประธานคณะกรรมการพัฒนาศูนย์ดูแลเด็กเล็ก ผู้สูงอายุและคนพิการเป็นคนเดียวกันกับประธานคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ จำนวน **28** คิดเป็นร้อยละ **37.8**

สถานการณ์ต้นทุนและความพร้อมของการดำเนินงานศูนย์ฯ

- ร้อยละ **56** ที่ระบุว่าเข้าใจในเป้าประสงค์ของการพัฒนาศูนย์ดูแลเด็กเล็ก ผู้สูงอายุและคนพิการในระดับมากและมากที่สุด
- ร้อยละ **55.9** ที่ได้กำหนดผู้รับผิดชอบหลักในการพัฒนาศูนย์ดูแลฯ
- ร้อยละ **68, 64, 60** ที่ระบุมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้สูงอายุ, คนพิการลักษณะต่างๆและเด็กเล็กในชุมชนที่ต้องได้รับการดูแลชัดเจนตามลำดับ
- ร้อยละ **60** มีการจัดอาคารสถานที่(สร้างใหม่หรือปรับปรุงซ่อมแซม)เพื่อเป็นศูนย์ดูแลเด็กเล็ก ผู้สูงอายุและคนพิการชัดเจน
- ร้อยละ **67.3** ระบุมีความร่วมมือในบทบาทการทำงานระหว่างแกนนำชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานสาธารณสุขภายในพื้นที่ในระดับมากถึงมากที่สุด

สถานการณ์ต้นทุนและความพร้อมของการดำเนินงานศูนย์ฯ

- ร้อยละ **56** ที่มีการประสานงานและดำเนินการร่วมกับองค์กรอื่นภายนอกพื้นที่เพื่อพัฒนาศูนย์ดูแลฯ
- ร้อยละ **45.4** ระบุมีชุดข้อมูลที่รวบรวมจัดเก็บเพื่อการติดตามประเมินผลของศูนย์ดูแลเด็กเล็ก ผู้สูงอายุและคนพิการชัดเจน

สรุปภาพรวมสถานการณ์ต้นทุนและความพร้อมการดำเนินงานศูนย์ฯ ที่มีตามระดับที่ได้ดำเนินการมากไปน้อยตามลำดับดังนี้

★ ความร่วมมือภาคีต่างๆในพื้นที่, ฐานข้อมูลผู้สูงอายุ คนพิการ และเด็กเล็กที่ต้องได้รับการดูแล, อาคารสถานที่(สร้างใหม่หรือปรับปรุงซ่อมแซม), การประสานงานและดำเนินการร่วมกับองค์กรอื่นภายนอกพื้นที่, การรับรู้เป้าประสงค์หลักและจัดให้มีผู้จัดการศูนย์ดูแลที่ชัดเจน, การมีชุดข้อมูลเพื่อการติดตามประเมินผล

ความคาดหวังศูนย์ต้นแบบดูแลฯ

- “ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”
- “เป็นศูนย์ที่มีการบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐาน มีระบบและส่งเสริม ชุมชนสุขภาวะทุกมิติ(กายจิต ปัญญา สังคม) ของคนทุกเพศ ทุกช่วงวัย
- “เป็นศูนย์ต้นแบบในพื้นที่ดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ และตอบสนองความต้องการของเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ”
- “การมีศูนย์ที่ร่วมกันทำงานแบบภาคีเครือข่าย สามารถติดต่อประสานงานและให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง”
- “เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ คนพิการได้รับการดูแลอย่างเต็มที่โดยชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึงและได้รับบริการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน”
- “เป็นศูนย์ต้นแบบที่มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน องค์กร ชุมชน ในพื้นที่ที่ดูแลร่วมกัน พร้อมทั้งจัดกิจกรรมที่ศูนย์ต้นแบบได้อย่างหลากหลาย เกิดภาคีเครือข่ายสุขภาพร่วมกัน”

ความต้องการการสนับสนุน

หน่วยงาน	ประเด็นที่ต้องการการสนับสนุน
สปสช.เขต พื้นที่	<ul style="list-style-type: none">• “สนับสนุนความรู้, ข้อกฎหมาย, ระเบียบที่สามารถสะดวกในการเบิกจ่าย”• “เป็นองค์กรพี่เลี้ยงให้กับศูนย์โดยสนับสนุนบุคลากร วิชาการ งบประมาณ”• “การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของแต่ละศูนย์เพื่อสร้างความตื่นตัวและกระตุ้นการทำงานอย่างสม่ำเสมอโดยสปสช. ดำเนินการจัดกิจกรรมและอบรมคณะทำงาน รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้แก่คณะทำงาน”• “เป็นพี่เลี้ยงที่ดี จัดให้มีการดูงานศูนย์ต้นแบบดีเด่น”• “อยากให้ทีมงานสปสช.เขตพื้นที่ช่วยเป็นพี่เลี้ยงแนะนำคณะกรรมการศูนย์ฯ ให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนงาน มีการประเมินผลจนสำเร็จตามโครงการ”• “การประสานงาน งบประมาณ การจัดฝึกอบรม การกำกับดูแล การตรวจสอบ และประเมินผล”

ความต้องการการสนับสนุน

หน่วยงาน	ประเด็นที่ต้องการการสนับสนุน
หน่วยงาน วิชาการทั้งในและ นอกพื้นที่	<ul style="list-style-type: none">• “สถาบันการศึกษาต่างๆควรมาให้ความรู้และเป็นพี่เลี้ยง”• “หนุนเสริมทั้งด้านวิชาการ, คำแนะนำและคำปรึกษา”• “ต่อยอดวิธีการสู่การปฏิบัติ”• “มีการสนับสนุน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้คณะกรรมการศูนย์ฯและคณะกรรมการกองทุนฯ”• “การสนับสนุนด้านความรู้ที่ทันสมัยและน่าสนใจ ทีมวิชาการต้องเข้าไปดูและร่วมทั้งการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ที่เป็นระบบและแจ้งผลต่อคณะทำงานเพื่อปรับปรุงต่อไป”

ความต้องการการสนับสนุน

หน่วยงาน	ประเด็นที่ต้องการการสนับสนุน
หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none">• พม. หนุนเสริมให้มีการจดทะเบียนรับรององค์กรสาธารณะประโยชน์เพื่อการเข้าถึงกองทุนฯ ต่างๆ /มหาดไทยสนับสนุนกำลังคน, แรงจูงใจของบุคลากรในพื้นที่• พมจ., ศูนย์พัฒนาสังคม, ศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรเข้ามาดูแลและให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง• สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำกิจกรรม(โครงการ)ต่างๆ เช่น จาก พม./ กศน./กระทรวงศึกษา/กระทรวงเกษตร• สร้างและแสดงผลงานกองทุนฯ ไปยังหน่วยงานปกครองส่วนภูมิภาค มีความคิดว่าปัญหาสุขภาพของชุมชนมีความสำคัญต่อความสุขในชีวิต• การเปิดโอกาสให้แต่ละหน่วยงานที่มีความรู้เฉพาะด้านเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะฉะนั้น ศูนย์ฯ หรืออปท. ต้องส่งเสริมให้ทุกหน่วยได้เข้ามามีบทบาทต่อการขับเคลื่อนศูนย์ฯ ต่างๆ ตามความรู้ความถนัด